

Vicente Blasco Ibáněz:

MARE NOSTRUM (NAŠE MOŘE)

ROMÁN.

Ze španělštiny přeložil

Karel Vít.

Illustroval akademický malíř V. Čutta.

AUTORISOVANÉ
VYDÁNÍ.

1 9 2 3

Nakladatelství Míloslav Nebeský, Praha I., Břílkova ul. č. 15.

30-

Byla to první čílejší cesta Ulixova. V Barceloně poznal svého druhého strýce, bohatého, talentovaného finančníka z rodiny Blanesů, bratra to jeho matky, vlastníka velké továrny na stroje, umístěné v jedné z vlhkých ulic, přímých a naplněných lidem, kteří pospíchají do Rambia*). V brzku seznamil se i s jinými strýci z matčiny strany ve vesnici poblíže zálivu Creuského. Toto předhoří s pustým pobřežím připomínalo mu jiný břeh, kdež žil Triton. Také zde založili město první námořníci hellenští. Také zde vyvrhávalo moře amfory, sošky a zkamenělé dřevo.

Také Blanesové podnikali mnoho plaveb. Milovali moře stejně jako jeho strýc lékař, ale jejich láska k němu byla tichá a chladná, neboť oceňovali jeho krásu méně nežli zisk, kterého skýtalo šťastným. Cesty podnikali až do Ameriky na brigantýnách, kteréž byly jejich vlastnictvím, přivážejíce cukr z Havany a kukuřici z Buenos Aires. Sřídově země moře bylo pro ně pouze přístavem, kterým projíždějí zcela rozřizitě při výjezdu i při návratu. Nikdo z nich neznal Amfitrity ani podle jména.

Ostatně neměli ani onoho nepořádného a romantického zevnějšku jako onen samotář z Mariny, který byl s to žítí ve vodě jako nějaký obojživelník. Byli to pobřežní páni, kteří navrátili se z cest, světově své lodě kapitánům, kteří bývali jejich kormidelníky. Byli to měšťáci, kteří nepomíjeli nositi kravatu a hedvábnou čapku, odznak to jejich vysokého postavení v rodném městečku.

Místo, kde se bavili, bylo Ateneo, kdež se scházvala společnost; tato místnost přes svoje jméno neskytala však ničeho jiného, nežli četbu denních novin, psaných v katalánštině. Veliký dalekohled umístěný zde před vraty na

*) Katalensky: náměstí.

řinnože byl pýchou jeho soudruhů. Ulixovým strýcům stačilo, když přiložili jedno oko k dalekohledu, aby mohli ihned říci jakého druhu a národnosti jest loď, která se plahočila na daleké čáře obzoru. Tiro veteráni moře mluvili pouze o nákladu a o tisících a tisících durů, které vydělali z jediné vzdálené cesty v něktejších dobách a o dnešní strašné přeprave loďstva parníkového.

Ulixes očekával marně, že mu vykouzlí někdy také Neireidy a ostatní poetické bytosti, které lékař Ferragut tušil na konci svého předhoří. Blanesové neviděli nikdy oněch prazvláštních bytostí. Jejich moře obsahovalo pouze ryby. Byli to lidé chladnokrevní, málomluvní, šetrní, přátelé pořádku a hierarchie světské. Jejich synovec tušil v nich srdnatost námořnickou, ale beze vší vychloubavosti a chvástivosti. Jejich hrdinství záleželo v tom, že to byli obchodníci, schopní odříkání všeho druhu, jen aby jejich obchod neutrpěl ztráty, ale kteří by se změnili v dravce, kdyby jim někdo chtěl sáhnouti na jejich bohatství.

Soudruzi v Ateneu, všichni to starci, byli jedinými muži v městečku. Kromě nich bylo zde ještě několik karabíníků, kteří zde konali strašnou službu, a několik starých námořníků, kteří zvonili svojí dřevěnou hůlkou o kovový kryt goelety, na niž bratři Blanesové právě nakládali zboží.

Všichni ostatní muži byli právě na moři. Jedni pluli k Americe, řídíce brigantýny a goelety od břehů Katalonie, druhí nejbáživější a nejnešťastnější z nich lovili ryby. Jiní, silnější a toužící po rychlém nabytí jmění, provozovali proudnictví přes francouzské hranice, kteréž počínaly zde rozvíjeti svoje břehy na druhé straně předhoří.

V městečku samém zůstaly pouze ženy, ženy na všech stranách: seděly před vraty, háčkující na polštářku v pohodě kužele, který měly rozložený na kolenou, po jehož

Ulixes přisvědčoval mu několika posunky. Námořnický král uložil tyto řetězy do katedrály ve Valencii. Jeho strýc, básník, mu je ukazoval v jedné gotické kapli, kdež tvořily guirlandy ze železa na černých sloupech.

Když Janov vyčerpán již se podroboval, zemřel Alfons Velkodušný a jeho nástupci zapomínali na soupeřství s touto republikou, věnovavše se boji o panství nad Neapolí.

Loďstvo katalonské zmocnilo se také všeho obchodu ve Středozemním moři. Ke svým starým lodím připojili hrubé a štíhlé galeje a jiné druhy lodí.

»Ale Kolon,« dodal smutně Katalonec, »odkryl Indii a tím zasadil smrtelnou ránu mořskému bohatství Středozemního moře. Na to se Arragon a Kastilie spojily a celý další život a moc se stáhly do středu pyrenejského poloostrova, daleko od každého moře.

Kdyby se byla Barcelona stala hlavním městem Španělska, bylo by tomuto zachováno panství nad Středozemním mořem. Kdyby se jím byl stal Lisabon, bylo by bývalo panství ve španělských koloniích poněkud organičtější, pevnější a mělo by zdravější život. Avšak — co se mohlo očekávat od národa, který si položil hlavu do polštářů žlutých křovin, daleko od všech možných světových cest a pouze snil u pat vln atlantického oceánu? ...«

Katalonec dokončil, hovoře smutně o úpadku středozemního loďstva. Hovořil o ojedinelých bojích s Berbery, kterých se zúčastnilo pouze několik galéjí proti sobě, o zbytečných výpravách na africké pobřeží, o činech Barcellona, námořníka z Mallorky, o obchodních plavbách na různých druzích středozemních lodí.

Vše, co se líbilo jeho vkusu, bylo, že vstupoval do krásných časů, kdy Středozemní moře bylo ovládáno katalon-

ským loďstvem. Jednoho dne nabídl Ulixovi sladké a vonavé víno.

»Jest to malvaz! První štěpy přinesli sem žoldněři z Řecka!«

Hned na to dodal, aby zalichotil chlapci:

»Sousedem Valencie byl Ramon Muntaner, ten, jenž popsal katalonské a arragonské výpravy do Konstantinopole.«

Rozohňoval se při vzpomínce na toto románové dobrodružství, nejneshýchanější v celých dějinách, obdivuje se kročejům tohoto žoldněře kronikáře, Homera, drsného ve vypravování, Ulixa a Nestora v radách a Achilla v těžkých podnicích.

Netrpělivost doni Kristiny, aby již se mohla zase spojit se svým manželem a vrátiti se do pohodlného života domu, dobře spravovaného, ztrpčovala Ulixovi život na tomto pobřeží.

Po několik let neviděl jiného moře nežli onoho v zálivu valencijském. Notář se stavěl různými záminkami proti tomu, aby lékař zmocnil se znovu svého synovce. A Triton umenšoval svoje cesty do Valencie, děse se všech nesnází a nebezpečí, která mu hrozila z těchto vnitrozemských dobrodružství a následkem svého rozčarovaného dluševního otcovství svobodného muže k Ulixovi.

On a Labarta, když se zabývali otázkou Ulixovy budoucnosti, brali na sebe výraz dobrotivých regentů, kterým byla svěřena vláda nad malým, nedospělým dosud vládařem. Zdálo se, že tento hoch jim patří více nežli vlastnímu otci. Jeho studie a budoucí povolání bylo předmětem rozhovorů po obědě, kdykoliv lékař dlel v městě.

Ferragut pochopil, že nesmí jí odporovati. Žena tato byla všeka rozzuřena nad útekem německých dam a prohlížela si námořníka s pátravým předsudkem, tušíc, že by byl dobrým předmětem vlasteneckého udání. Bez pochyby jen z řemeslné zdvořilosti s ním sdělila, že ona plavovlasá dáma, mladá a sympatická signora na něho pamatovala, když odcházel, neboť mu zanechala zavazadla u domovnice.

Ulixes hleděl urychlití svůj odchod. Někoho prý si pošle pro své věci. A najav nový povoz, obrátil se směrem k hotelu Santa Lucia... Jaká to neočekávaná rána!

Když jej vrátný hotelu spatřil, jak sem vstupuje, ztrnul s výrazem překvapení a úžasu. Dříve pak nežli se Ferragut zmohl na otázku, co jest s Freyrou, maje matnou naději, že snad se uchýlíla do hotelu, tento muž podával mu jinou zprávu:

»Kapitáne, byl zde váš syn a čekal na vás...«

Kapitán zmaten zakoktal: »Jaký syn...?« Klíčník s pruhovaným šatem vytáhl knihu cesujících a ukazoval mu na jednu řádku: »Esteban Ferragut, Barcelona«.

Ulixes poznal rázem písmo svého syna a současně mu stáhla hruď nevyčísitelná úzkost.

Překvapení nedalo mu, aby promluvil. Vrátný toho použil, aby hovořil dále.

Byl prý to jiných sympatický a inteligentní... Několik dní ráno doprovázel jej, a ukazoval mu město. Jiných prý pátral po zákaznících »Mare nostrum«, sháněje na všech stranách zprávy po svém otci. Nakonec přesvědčen, že kapitán se vrací do Barcelony, odcestoval také, a to včerejšího dne.

»Kdybyste byl přijel o dvanáct hodin dříve, byl byste se s ním sešel zde...!«

Vrátný o něm více nevěděl. Právě prý byl zaměstnán zapisováním dvou jihoamerických dam, a nemohl se proto ani rozloučiti s oním hezkým jinochem, když odcházel z hotelu. Váhal prý, má-li nastoupiti cestu po anglickém parníku směrem k Marseillu, aneb má-li odjeti po draze do Janova, kdež by nalezl loď, plující rovnou do Barcelony.

Ferragut přál si zvěděti, kterým směrem se dal a kdy sem přijel a vrátný, zdvihaje oči, jal se dlouho pro sebe přemítati. Nakonec udal určité datum a námořník rovněž skládal dohromady svoje vzpomínky.

Náhle udeřil se dlani do čela, a to tak prudce, až jej to zabolelo.

Byl to jeho syn, onen jinoch, kterého spatřil, jak vstupuje do hotelu, když kráčel, aby nalodil na goeletu a aby odvážel třaskaviny a benzín na německé ponorky...!

VII.

MLADÝ TELEMACHOS.*)

Pokaždé, kdykoliv »Mare nostrum« vrátila se do Barcelony, Esteban Ferragut pocíťoval rozjasnění, podobně jako když se otvírá slavnostní okno jeho zakaboněného a jednovárného života, syna námořnické rodiny.

Tu se již netoulal přístavem, podivuje se z dálky velkým parníkům transatlantickým, zakotveným přímo proti pomníku Kristofa Kolumba, nebo parníkům nákladním, které se

*) T e l e m a c h o s byl syn Odysseův (Ulixův), který se vypravil vyhledati svého otce, bloudícího po světě a zažívajícího mnohá dobrodružství, kteráž popisuje řecký básník Homeros ve své epické básni »Odyssea«.

řadily u obchodních mol. Velká loď jeho otce byla jeho absolutním vlastnictvím po několik týdnů. Kapitán a důstojníci trávili tuto dobu na pevnině u svých rodin. Toni, druhý důstojník, byl jediný, jenž spával na palubě. Mnozí námořníci používali dovolení, aby mohli žít ve městě a tak parník zůstával většinou pouze pod stráží strýce Caragola s půl tuctem mužstva pro každodenní uklízení.

Malý Ferragut mohl si nyní kouzlit iluze, že jest kapitánem »Mare nostrum«. Pohyboval se na velitelském můstku představuje si, že se nad ním a pod ním rozpoutala velká bouře; zkoušel námořní přístroje s vážností starého zkušeného znalce: probíhal všemi obyčnými místnostmi na lodi, sestupoval do sklepů, které se provětrávaly, jsoouce otevřeny v očekávání nového nákladu a na konec se vrhl do služebního člunu, sesunuv se z lodních schůdků, aby se proplul po několik hodin s větším uspokojením nežli na lehkých yolách plaveckého klubu.

Jeho návštěvy končily v kuchyni, kamž byl vždy zván strýcem Caragolem, který se k němu choval s otcovskou důvěrností. Mladý veslař býval vždy všecek zpocen. »Chceš o s v ě ž e n í? ...« A připravoval mu sladkou míchaninu, kteráž padala na lidi jediným skokem, noříc je do mlh opilosti.

Esteban potpěl si velice na tato kuchařova »osvěžení«. Jeho představitost, vznícená četbou cestopisných románů, utvořila si v jeho nitru postavu a typ hrdinného námořníka, neohroženého, galantního, schopného vrhnouti se na džbánky s nápoji co nejvíce rozpalujícími, aniž by jej opily. Přál si býti také takovým: každý dobrý námořník musí pít.

Ačkoliv na pevnině neznal jiných likérů nežli oněch nevinných, jež schovávala jeho matka pro rodinné slavnosti,

vždy, jakmile se ocitl na palubě, pocítil touhu po alkoholických tekutinách, aby dal najevo, že již jest dokonalým mužem. »Nebylo na celém světě nápoje, který by ho neporazil...« A tak při druhém »osvěžení« strýce Caragola býval uchvácen mírnou nirvanou*) a vídal pak všechno v růzových barvách a neobyčejně zvěšeno: moře, sousedící lodě, doky a horstvo Motjuichské, které tvořilo pozadí.

Kuchař, dívaje se na něho zamilovaně svýma nemocnými očima domníval se, že udělal skok o dvě desítky let a že je zase ve Valencii, hovoře s jiným Ferragutem, který unikal z university, aby si mohl zaveslovati v přístavě. Domníval se dokonce, že prožívá onen život po druhé.

Vyslýchal nařikání hochovo, přerušuje je slavnostními radami. Tento patnáctiletý Ferragut dokazoval, že jest nespokojen se životem. Byl již mužem, ale musil žít stále jen mezi ženami: jeho matka a dvě neteře, jež jej doprovázely, pletouce punčochy, byly totéž, jako když kdysi Ferraguta doprovázela jeho švaková doña Kristýna. Chtěl býti námořníkem, ale nutili jej, aby studoval nesympatické látky k bakalářské zkoušce. Cožpak kapitán musí uměti latin-sky? ...

Toužil, aby se již skončil jeho studentský život, aby se mohl již státí pilotem a sledovati praktiky na velitelském můstku po boku svého otce. Pak, až mu bude třicet let, bude veletí na »Mare nostrum«, anebo na jiné jí podobné lodi. Zatím přitazlivost moře strhovala jej daleko od auly i chodil navštěvovati Caragola v téže hodině, kdy profesori předčítali seznam žáků, zaznamenávajíce jeho nepřítomnost.

*) Indický: nirvana: slastná nicota.

lásky mne strhla ke zločinu, na který se nikdy nezapomíná. Jsem již dosti potrestán smrtí svého syna... Ale nezáleží mi na tom; ať mne soudí také lidé!...»

Velitel ponořil se ve hluboké přemítání, maje ruku položenou na čelo a dívaje se na zákoník ležící před ním na stole. Ferragut znal vojenskou spravedlnost, vždy pohotovou, rozhodnou, vášnivou, netečnou k citu, kteráž si naneprávo nevyšmáhá jiných druhů soudů, jež soudivají mnohdy spíše podle pohnutí svědomí, nežli podle litery zákona a schopnou zastřeliti člověka s touž rychlostí, jako jej propustiti na svobodu.

Když zrak soudcův se znovu obrátil směrem k němu, zářil mu vstříc laskavým plamenem. Provinil se, ale nikoliv pro peníze, nebo ze zrady, nýbrž pouze proto, že jej svedla žena... »Který muž nemá ve svém životě podobné vzpomínky?... Ach, ty ženy!...« opakoval francouzsky, jako kdyby nařikal na nejstrašlivější ze všech mužských otroctví... Ale vytřpěl dosti muk smrti svého syna!... Ostatně mu děkovali za odhalení a zatčení velmi důležitého zvědače.

»Ruku, kapitáne!...« počal hovořiti, podávaje mu svoji pravici. »Vše, co jsme spolu hovořili; zůstane mezi námi dvěma: jest to jako pověst. Již se nějak dohodnu s válečnou radou... Pokračujte, kapitáne v poskytování služeb naší věci!«

A Ferragut nebyl již obtěžován pro ono marseillské udání. Sřezili jej sice ještě nějakou dobu, zcela diskretně a neztráceli ho z dohledu, dokud se úplně nepřesvědčili o jeho nevině. Ale tato bdělost, o které neměl ani tušení, nedala mu pociťti ani nejmenší obtíže.

Na třetí cestě do Soluně spáčil Ferragut námořního kapitána z dálky, jak jej pozdravoval s vážným úsměvem. Již v něm neviděl zvědače.

* * *

Při návratu »Mare nostrum« zakotvilo v Barceloně, aby naložilo pro srbské vojsko sukna a jiné předněty, jichž potřebovalo vojsko na východě. Tuto cestu nepodnikal Ferragut z touhy po zisku... K Barceloně táhl jej zájem lásky... Musil viděti Cintu, cítě, že v jeho duši znovu se ozývá sladká minulost.

Obraz jeho choti vstával v něm a v jeho vzpomínkách stejně živě a přitažlivě jako v prvích dobách jeho manželství. Nebylo to však vzkríšení staré lásky: to bylo nemožné... Ale výčitky svědomí mu ji zidealisovaly a oddálily od něho, jakož i dodaly jí všech vlastností ženy sladké a skromné: a jak pokračoval, tato vzpomínka brala na sebe tvar milostného roztožení.

Přál si, aby se obnovily srdečné styky, aby mu byla odpuštěna jeho minulost, aby se na něho nedívala se záštitou a v tvrdší věře, že jest zodpověden za smrt jejího syna.

Ve skutečnosti byla to jediná žena, která jej na světě milovala upřímně, jak jedině ona to dovedla, bez prudkých vášní a smyslných výbuchů, s klidem pravé družky. Ostatní ženy nyní pro něho neexistovaly. Byly popelem stínů, kteréž se sotva rýsovaly v jeho paměti jako daltoniánské spektrum s viditelným okruhem, ale bez barev. Pokud šlo o poslední jeho milenku, o onu Freyu, kterou mu něčestí postavilo v cestu — jak ji kapitán nyní nenáviděl! Jak si přál, aby se s ní setkal, aby jí mohl vyčistiti a vrátiti část hrůzy, kterouž mu způsobila!...

Vida svoji choť, Ulixes si připomenul, že u ní čas vůbec neprocházal. Shledal se s ní v téměř stavu, jako když odjel, s oběma neteřemi sedícími u jejích nohou, pracující na nekonečných, jemných krajkách nad kuželovitými polštářky, které jí spočívaly na kolenou.

Jediná novota při návratu kapitánově do této klášterní utichlé domácnosti byla, že don Pedro se zdržoval dalších návštěv.

Cinta uvítala svého manžela bledým úsměvem. V tomto úsměvu bylo možno vytušiti dílo doby. Pokračovala ve vzpomínkách na svého syna každé chvíle, ale nyní již ode vzdána osudu, což jí vysoušelo slzy a dovolovalo jí, aby sledovala další cestu v zastaveném mechanismu svého života. Přála si dokonce, aby vyhladila ona zlá slova vůči Ferragutovi, která byla vzbuzena bolem: vzpomínka na onu chvíli vzpoury, již se dala strhnouti v roli žalobkyně, rozhněvané na otce, jí velmi tížila. A tak Ferragut domníval se po několik dnů, že prožívá dávno zašlé doby, kdy ještě nezakoupil »Mare nostrum« a kdy měl v úmyslu navždy se zakotviti na pevnině. Cinta vycházela mu vstříc a plnila všechna jeho přání jako pravá křesťanská manželka. Z jejích slov i činů vyzírala touha, zapomenouti na vše a býti roztomilou.

Ale cosi scházelo, co činivalo kdysi minulost tak sladkou: Ulixes, útočný samec, neschopný zdrženlivosti po božské povinnosti, vynucoval na ní v nocích konání manželské povinnosti. Pocit smutku a hanby byl však obvyklým výsledkem tohoto milostného vzrušení. Jeho choť vycházela z jeho vášnivého objetí pokaždé jako z mučírny: oddávala se mu, protože toho vyžadovala její povinnost, ale činila tak s pocitem odporu, který velmi špatně zakrývala. Srdečnost jejího mládí nedovedla se již vzkrísiti. Vzpomín-

ka na syna tyčila se mezi nimi, zanechávajíc v myslí stěží nepatrné místočko pro touhu po rozkoši... A takovou bude vždy...

Vracel se znovu a znovu k naději, netrpkliv čekáním na hodinu, kdy bude moci konečně prchnouti z Barcelony. Ve skutečnosti jeho domácnost již mu nepatřila. Přese všechnu snahu, kterou v sobě vynucovala jeho choť, neustále se mezi ně oba kladla nenapravitelná minulost. Jeho osudem bylo, aby žil na lodi, aby ztrávil zbytek svého života nad vlnami, jako onen prokletý kapitán z holandské legendy,*) až se mu podaří obejmouti bledou pannu, zahalenou v černé závoje: smrt...

Zatím co parník se plnil nákladem, chodil po městě navštěvuje svoje přátele továrníky, nebo trávě čas v kavárnách jako muž, jenž nemá co dělati. Sledoval očima lidský proud, hrmoucí se po Ramblas,**) po nichž se procházeli synové této země s vojny a s malebnými lidmi z různých dílů světa, přivátými sem válkou.

První zjev, jehož si Ferragut všiml, bylo patrné zmenšení počtu německých uprchlíků.

Před několika měsíci bylo je viděti na všech stranách: naplňovali hotely, obsazovali všechny kavárny, ukazovali se zpuště na ulicích v zelených kloboucích a v košilích s rozhaleným prsoma, podle kterých bylo možno je ihned poznati. Němkyně v šatech okázalých a nespořádaných, líbaly se, kdykoliv se setkaly a mluvily vykřikující. Německý jazyk smíšený s katalonštinou a kastilštinou zdál se býti rodným jazykem v tomto kraji. Na všech cestách i pahorcích bylo viděti řady jinochů s rozhalenou hrudí, s odkry-

*) Bludný Holanďan.

**) Katalonský: náměstí.

tou hlavou a s holí v ruce, jakož i s alpským bařochem na zádech, jak vyplňovali svoje prázdné chvílky zábavnými výlety, kteréž současně byly názorným studiem kraje.

Všichni tito Němci pocházeli z druhé polokoule. Byli to američtí Němci, zejména z Brazílie, Argentiny a Chile, kteříž zamýšleli vrátiti se do své vlasti v prvních okamžicích války a nemožce pokračovati ve své cestě, zůstali opuštěni v Barceloně, ze strachu před francouzskými a anglickými křižníky, kteréž střehly Sředozemní moře.

S počátku žádný z nich se nestaral o to, že se octl v této cizině. Všichni upírali zrak na moře s nadějí, že budou první, kdož vstoupí na loď, jakmile se pro ně opět otevře cesta k další plavbě.

Válka bude velmi krátká... Velmi krátká!... Kaiser a jeho nezdolná vojska potřebovala pouze šesti měsíců k tomu, aby dala nové zákony celé Evropě. Zbohatlé rodiny germánské usadily se v hotelích. Chudí, kteří pracovali v Novém světě jako rolníci nebo zřízenci haciend, nastěhovali se do jatek v okolí města. Někteří, kdož dovedli zahrát na nějaký nástroj, vypůjčili si staré housle a jiné hudební nástroje a potulovali se ve shlucích roztrhaných šumců, vyžebraávající si hlomozem svých kapel almužny od místa k místu.

Ale plynuly měsíce, válka se prodlužovala a nikdo nemohl dotušíti jejího konce. Neustále bylo více a více těch, kdo se chápali zbraní proti středověkému imperialismu německému, řízenému Berlínem. A tak nemečtí uprchlíci, přesvědčivše se nakonec, že jejich čekání bude ještě dlouho trvati, rozptýlili se do vnitra tohoto národa, hledající pevnější a stálější existenci. Ti, kdož obývali nádherné hotely, usídlili se nyní ve vilách a chalupách v okolí; chudí,

unaveni prací v jatkách, dávali se najímati k veřejným pracem ve vnitrozemí.

Přes to však zůstalo jich ještě mnoho v Barceloně, kteří se scházeli v určitých hostincích, aby si zde mohli přečísti noviny ze své vlasti a pohovořiti tajemně o výsledcích války.

Ferragut je poznal ihned, jakmile se s nimi setkal na Ramblas.

Byli to obchodníci, usazení po dlouhá léta v jeho kraji, kteří žvatlali katalonsky se živou snadností přízřusobovců, kteráž jest příznakem jejich plemene. Jini pocházeli z Ameriky a byli připoutáni k Němcům barcelonským svazky obchodními nebo vlasteneckým zájmem. Ale všichni byli Germány a to stačilo, aby si kapitán vzpomněl vždy na svého syna a vyvolal v sobě představu nejkravavější pomsty. Toužil po tom, aby mohl dostat do svých rukou všechny slepé síly přírody, aby jimi mohl tyto své nepřátele smést jedinou ranou se světa. Rozčilovalo jej, když viděl, jak se Prusáci usazují v jeho vlasti, jak kolem něho každého dne kráčeji beze všeho protestu a beze všeho obtěžování se strany jeho krajanů, kteří je respektovali tak, jak toho vyžadovaly zákony.

Bavilo jej procházeti se každého rána po Ramblas před trhem květinářů. Mohl se zde procházeti mezi dvěma řadami čerstvě natrhaných květů, kteréž uchovávaly dosud svoji svěží barvu v rudé záři svítání. Každý železný stůl byl pyramidou všech odstínů kosatců a všech jiných jasných křehkých květů, kteréž dovede zploditi země.

Počínalo krásné jarní období. Sestárlé stromy na Ramblas počínaly se odívatí listy a v jejich rašících skupinách švitořilo na tisíce ptáků s jemností svých okouzličích hrdel, kteří se pronásledovali se stromu na strom a slétali se

nad množství procházejících se davů, jež se vířilo pod nimi, zapominajíc téměř na plynoucí púvaby nad jejich hlavami.

Kapitán, prohlížeje si seňory v mantilách, jež se zde procházely, hledající vhodnou větvíčku květů, domníval se, že zachycuje vůni jejich svěžího těla, které zrána právě vyšlo ze spánku a osvěžovalo se zde touto zahradní vůní. U Ferraguta touha po ženě převyšovala všechna ostatní jeho vzrušení. V žádné situaci, byť by byla sebe choulostivější, nebyl necitelný vůči ženským púvabům.

* * *

Jednoho rána, když kráčel pomalu mezi davem, zpozoroval, že jej sleduje nějaká ženština. Několikrát jej předešla a usmála se na něho, hledajíc záminky, jak by se s ním mohla dát do řeči. Toto její úsilí nemohlo v něm však vzbudit pocitu pýchy. Byla to žena asi čtyřicetiletá s vynikajícím poprsím a rozlehlými boky, kuchařka s košíkem v ruce, podobná mnohým jiným, jež chodily po květinářské Ramblass, aby k dennímu nákupu potravin připojily snítku květů.

Když se přesvědčila, že kapitán nedává se pohnouti ani jejími úsměvy, ani pohledy jejích jasných očí, stanula přimo před ním a promluvila na něho katalonsky:

»Odpusťte, pane, jste kapitánem lodi, který se jmenuje Ulixes? ...«

Dali se spolu do rozhovoru. Kuchařka, přesvědčivši se, že jest opravdu oním hledaným kapitánem, pokračovala v řeči s tajemným úsměvem. Jedna krásná, velmi krásná seňora přála prý si jej spatřiti. . . A označila mu jednu »pevnost«, která byla umístěna na úpatí Tibidaba, ve čtvrti, která byla

nedávno vystavěna. Mohl ji navštívit o třetí hodině odpolední.

»Přijďte tam, seňore,« připojila s pohledem sladkého slibu, »Nebudete litovatí této cesty!«

Všechny jeho další otázky byly marné. Žena nechtěla mu povědětí již ničeho. Jediné, co mohla mu ještě svěřiti, a to ve vyhýbavých odpovědích, bylo, že mu prozradí, a že ona žena, kteráž jej očekávala, odloučila se právě odpolední, aby mohla zastavití kapitána.

* * *

Když se tento posel lásky vzdálil, chtěl jej Ferragut stopovatí, ale ona přísná kuchařka obrátila za ním několikrát výstražně hlavu. Jeho tvrdšínost libovala si totiž v tom, že vyhledával rád pronásledování a stopování; ale v tomto případě dříve, nežli si Ferragut mohl uvědomiti, jak zmizela, ztratila se mu ona žena v davu, v hloučcích obyvatelstva poblíže katalonského náměstí.

»Nepůjdu tam! . . .« bylo první slovo, které si Ferragut řekl, když se octl samotén.

Dobře věděl, co znamená podobné pozvání. Připomenul si nesčetná stará a neuvěřitelná přátelství, kteráž uzavřel kdysi v Barceloně, připomenul si ony ženy, kteréž poznal v různých dobách mezi dvěma cestami, beze vší vášně; jediné pro ukolení svoji zvědavosti tuláka, toužícího po novotě. Podle všeho jedna z nich spatřila jej na Ramblass a pozvala jej k sobě prostřednictvím oné ženy, aby obnovila s ním staré styky. Kapitán požíval pověsti bohatého muže, zejména nyní, kdy všichni přičiňovali poznámky o jeho obrovských úkolech, které prováděl jako majitel lodi.

»Nepůjdu tam!« řekl si znovu s veškerou energií. Považoval za zbytečné obtěžování sebe sama, aby vyhověl oné schůzce, při níž by se musel setkat s námezdným úsměvem známého, ale již zapomenutého obličejce.

Ale naléhání vzpomínek a táž tvrdšínost, kteráž mu opětovala jeho slib, že neuposlechně pozvání, počala nítiti ve Ferragutovi podezření, že by to snad mohla být »ona«

Po obědě jeho pevná vůle počala kolísati. Nevěděl, co má dělati onoho odpoledne. Jeho jedinou prací bylo, že by navštívil své švakry v jejich pisárnách, nebo ztrávil čas na Ramble. »Proč by tam nešel? ... Tentokráte se mohl mýlit i schůzka mohla být dosti zajímavou. V každém případě mohl by mítí útočiště ve výmluvě, že odejde po krátké rozmluvě o minulosti ... Jeho zvědavost byla rozrušena tajemností oné schůzky.

A tak tři hodiny odpoledne zastihly jej, jak kráčí do nových čtvrtí, vybudovaných u paty Tibidada.

Obchodní měšťanstvo pokrylo toto území výkvětem architektoniky, zákonné to dcery jejich fantasie. Obchodníci a továrníci zatoužili po tom, aby zde zřídili pro sebe jakési zábavné místo — villu, kteráž se tradičně nazývala »pevností«, kdež by si mohli odpočinouti v neděli a kdež by zároveň naši milé útočiště pro svůj odpočinek. Byly zde villy ve slohu gotickém, arabském, řeckém a perském. Největší vlastenci svěřili stavbu důvěře architektů, kteří vynalezli jakési katalonské umění stavební, s oblouky, sloupy a knížecími korunkami. Tyto středověké korunky, které byly i na konci svítlen, byly věčným dekorativním theme průmyslového města, málo nakloněného snění a důstojnosti, ale stále s hrou po zisku.

Ferragut krácel opuštěnou ulicí mezi dvěma řadami praporek, jež počínaly objevovati první stopy

listoví. Díval se po průčelích »pevností«, které byly utvořeny z cementových balvanů, napodobujících kámen a staré tvrze a po fačadách, jež představovaly vysněné kráje, ohromné květy a vynořující se vypouklé nymfy.

Když se octl na křižovatce, pojal již určité rozhodnutí. Chtěl si prohlédnouti onen dům aspoň zevně. Tak aspoň vyšetří, která známá žena by zde asi mohla bydleti. Dal se proto rychle kupředu.

Ale když dostihl ke »tvrzí«, jejíž číslo si zapamatoval a zastavil se na několik okamžiků před její architekturou, znázorňující feudální hrádek, kterýž mu připadal jako vnitřek salonů německých pivnic, spatřil, jak se náhle otevřela vrata a jak se v nich objevila táž žena, která jej oslovila náměstí květináckém.

»Račte vstoupiti, pane kapitáne!«

A kapitán nemohl odolati laskovnému pohledu očí a něžnému úsměvu kuchařčinu.

Spatřil, že je ve dvoraně podobného slohu jako bylo průčelí, s gotickým krbem z alabastru, s vytesanými listy dubových, s velikými vasami z porcelánu, s plnými lahvicemi vína, s holemi a starými zbraněmi, zdobícími stěny. Několik obrazů, rytin, znázorňujících moderní malby mnichovské, mísily se v tuto ozdobu. Proti krbu stkvěl se v jedné ze svých nesčíslných uniforem mezi lesknoucími se ozdobami rámu, zářícího zlatem, Vilém II.

Zdálo se, že tento dům není obydlen. Silné záclony a husté koberec tlumily zde veškeren hluk. Obloustlá průvodkyně zmizela mu s lehkostí nehmotné bytosti, jakoby byla pohlcena stěnou. Námořník počal být znepokojen touto opuštěností, kteráž mu připadala nepřátelskou a zadíval se upřeně na podobiznu Kaisera... Neměl s sebou žádné zbraně...

najímaný na měsíc. Šaty od nejpřednějších krejčí pro ženu a dítě, leta ztrávená v zábavách podle módy, bruslení v zimě ve Švýcarsku byla pro něho stejnojmenným účtyhodností, kterýž jej udržoval ve světě mocných a dovoloval mu vejíti všude.

»Tento způsob života mne provždy rozmazlil a měl vliv na všecek můj další život. Zneuctění, smrt, vše, myslím, dá se spíše snést, nežli bída... A já, jež se nebojím žádných nebezpečí, cítím, že jsem zbabělá, když si pomyslím na chudobu.«

Zemřela matka, věřící a citově založená, unavená čekáním na bohatství, kteréž se nedostavilo nikdy. Freya následovala otce, stavši se slečnou, kteráž žila neustále mezi muži, z hotelu do hotelu, peněknud zmužštlá ve svých choutkách: byla pannou pouze na polovic, pannou, kteráž ví o všem, nebžjí se ničeho, ale udržuje neochvějně nedotknutelnost svého pohlaví, počítajíc, co jí může prospěti a zbožňujíc bohatství jako nejmocnější božstvo na vší zemi.

Když zemřel také otec, seznala, že nemá jiného jmění, nežli několik uměleckých, velmi cenných skvostů, i rozhodla se chladně o svém dalším osudu.

»V našem světě není větší ctnosti nad peníze. Dívky z lidu se neoddávají s menší snadností nežli slečna, zvyklá na přepych, kteráž pokládá za jediné štěstí, když umí zahrát na piano, tančít a zná několik řečí... My se podléváme svým tělem tak, jako kdybychom splňovaly nějakou materiální funkci, bez začervenání a bez výčitky a námahy. Jest to naše prostá společenská povinnost. Jediná důležitá okolnost, kteráž nás k tomu vede, jest, abychom udržely svůj dosavadní život na stejné úrovni se vším jeho pohodlím... a abychom neseštopily s jeho výše.«

Prošla co nejkvapněji vzpomínkami na tuto periodu svého života. Nějaký známý jejího otce, starý obchodní cestující z Vídně, byl první, jenž jí zbavil panenství. Potom pocítila jakési vzrušení romantismu, jemuž neunikají ani ženy sebe chladnější a pozitivnější. Domnívala se, že se zamilovala do jakéhosi holandského důstojníka, rusovlasého Apollona, s nímž malovala ve Svatém Mořici. Ten byl jejím jediným manželem. Na konec znechtulil se jí však nudný život koloniální v Batavii i vrátila se do Evropy, davši rozloučiti svoje manželství, aby obnovila život ve velkých hotelích, trávic jej v zimě v místech, kdež se žilo v zábavách a pře-pychu.

Ach, ty peníze! V žádné třídě společenské nepoznává se jejich moc jako v oné, v níž se pohybovala. Setkávala se v Pa l a c e s ženami s vojáckými vášněmi, s hrubými rukama, neustále kouřícími, s nohama, položenými na le-noch křesla a ukazujících nejzazší a nejspodnější části svých stehů, čnicích do výše a nestoudně ukazujících bílý troj-úhelník kalhotek, splývajících se židle. Byly ne nepodobné náměrnickým ženám velkých přístavů, kteréž čekaly u dve-ří svých doupat na práve přistávší námořníky. Jak mohly zde takto žít? ... Bez pochyby proto, že muži se k nim skláněli jako otroci nebož je pronásledovali, žebronice o je-jích lásku. Hovořily v žargonu milionářů, zdědivších mili-ony po otcích, o ohromných bohatstvích, pocházejících z průmyslu, kteráž jim dovolila, aby si zakoupily muže šlechtického původu, ale pak podléhaly svým choutkám, podobným vášním potulných žen.

»Neměla jsem štěstí... Byla jsem příliš povznesena nad to, abych mohla zvítěziti. Muži ve mně shledávali, že mám špatnou povahu, pátravou a nervosní. Ale vždyť jsem se